

אדר ב' התשפ"ב
אפריל 2022

זר לא יבין?

ביהגנה, כארגון חשאי/מחתרתי, נעשה שימוש רב בינוי סתר לאנשים, תפקידים, יחידות, מקומות, נושאים ונשק, כאמצעי זהירות והסתרת מידע מהשלטונות הבריטיים, כך שניתן יהיה לדון בעניינים הקשורים בהם באמצעי תקשורת חשופים להאזנה בריטית – מכתבים, מברקים או שיחות טלפון – והם אמורים היו להיות פשוטים ותמימים, ולא לעורר חשד, ולו יפלו מסמכים לידי הבריטים, הם לא יפילו אישים בארגון.¹

הבריטים, שהאזינו לתקשורת של 'ההגנה' ופענחו את הצפנים שבשימושה, הבינו באופן ברור את כינוי סתר' אלה.

המסמך המצורף, שהארכיון הבריטי חשף לאחרונה, מציג את רשימת 'כינוי הסתר' שהבריטים הכירו ביוני 1947, המתבססת על מברקי 'ההגנה' שהם פענחו בשלושת החודשים שקדמו לפרסום רשימה זו.

לבריטים הייתה תמונה ברורה על סד"כ 'ההגנה' והם הבינו את תפקידם של רוב בעלי 'כינוי סתר'. כך למשל, להמחשה:

ההבנה הבריטית		האיש, התפקיד וכינויו		
כינוי	תפקיד	הכינוי	התפקיד	האיש
SHIMSHON	Chief of W/T Hagana/Palmach	שמשון	מפקד שירות הקשר	יעקב ינאי (יאן)
BRD	Second-in-Command of W/T Hagana/Palmach	ברד	קצין האלוט של הפלמ"ח	אברהם תנחלזון
BL ²	Chief W/T Technician, GHQ, Hagana	ליש	ראש הפעילות הטכנית בשירות הקשר	ישעיהו (אישי) לביא (למברגר)

אל"ם (בדימוס) דניאל רוזן

¹ לתיאור מקיף של כינוי הסתר' ביהגנה' ראו: גרשון ועליזה ריבלין, **זר לא יבין: ספר הכינויים**, "מערכות" – צבא הגנה לישראל והמרכז לתולדות כוח המגן ע"ש י. גלילי, משרד הביטחון – ההוצאה לאור, תשמ"ח 1988.

² לא איתרתי את כינוי הסתר' העברי המקביל.

TOP SECRET CREAM FOG

To: L.S.I.C.

TOO: 141530/6/47

From: SLU CLOVER.

TOR: 170810/6/47

BRAN/YD 566. Top Secret Cream Fog.

KELLAR repeated ROBERTSON, D.D.3 from
MAGAN.

Herewith skeleton order of battle for
HAGANA and PALMACH, comprising pseudonyms and functions
of key personnel which may assist other recipients of
FOG to appreciate traffic more fully. List is based
on study of traffic during past 3 months. Amendments,
additions and comments from recipients welcomed

- (1) HAGANA and PALMACH combined G.H.Q. :
- (a) HAGANA High Command is referred to as MP'L.
- (b) PALMACH High Command is referred as the Council.
- (c) Supreme Commander HAGANA/PALMACH, the Engineer.
- (d) Chief-of-Staff, PALMACH : SASHA.
- (e) Second-in-Command PALMACH : NORMAN.
- (f) Chief Armourer, HAGANA/PALMACH: NAHSHON.
- (g) Chief of W/T HAGANA/PALMACH: SHIMSHON.
- (h) Second-in-Command of W/T HAGANA/PALMACH: BRD.
- (i) Chief W/T Technician, G.H.Q. HAGANA : BL.
- (j) In charge of J.S.P. affairs: G.H.Q. HAGANA: AMOS and MICAH.
- (k) Security Intelligence Officers, G.H.Q. HAGANA: TSOFNAT and 'RWNY.
- (l) Chief of HAGANA Medical Services : Doctor QYRSH.
- (m) Senior G.H.Q. HAGANA Staff Officers : B'Z and MAT'TITIAHU.

TOP SECRET CREAM FOG

2.

- (n) Chief PALMACH Security Intelligence Officer: YAAL alias GRYSHH.
- (o) Chief of Propaganda H.Q./: DWRWN. PALMACH
- (2) H.Q. HAGANA North Region ;
 - (a) Commander: LENWNY.
 - (b) Second-in-Command: HAYYIM.
 - (c) Adjutant: MEDAD.
 - (d) Security Intelligence Officers : TSIKLAG and TSNWBR.
 - (e) Chief of W/T: ASD.
- (3) H.Q. HAGANA HAIFA Region :
 - (a) Commander: HADRY.
 - (b) Security Intelligence Officer: HASDAI.
 - (c) Chief Armourer: Doctor MYL R.
 - (d) In charge of HAIFA "KOL ISRAEL" Station : MORGENSTERN.
- (4) H.Q. HAGANA Central Region :
 - (a) Commander: ALEXANDRONI.
 - (b) Security Intelligence Officer: TENEZER.
- (5) H.Q. HAGANA South Region :
 - (a) Commander: GIVATI.
 - (b) Chief Armourer : YOVEL.
- (6) H.Q. HAGANA JERUSALEM District :
 - (a) Commander: ETSIONI.
 - (b) Security Intelligence Officer: YANNAI.
 - (c) Chief Armourer : YISHAI.

TOP SECRET CREAM FOG

3.

- (7) H.Q. HAGANA, TEL HAI zone:
 - (a) Commander: OREN.
 - (b) Security Intelligence Officer: SHM.
- (8) H.Q. HAGANA KINNERET zone:
 - (a) Commander: SHIMON.
 - (b) Security Intelligence Officer: HWH.
- (9) H.Q. HAGANA GILBOA zone:
 - (a) Commander: BINYAMIN.
 - (b) Security Intelligence Officer: TSLP.
- (10) H.Q. HAGANA ESDRAELON zone:
 - (a) Commander: EPHRAIM.
 - (b) Security Intelligence Officer: BRQN.
- (11) H.Q. HAGANA HANANIAH [= ZEVULJUN] zone:
Commander: HANANIAH.
- (12) H.Q. HAGANA HEFER zone: Commander: GD.
- (13) H.Q. HAGANA SHARON zone:
Commander: ASHER.
- (14) H.Q. HAGANA RISHON zone: Commander: EPHRAIM.
Latter is distinct from man mentioned in para. 10(a).
- (15) H.Q. HAGANA NEGEV zone: Commander: GERSHON.
- (16) H.Q. PALMACH Unit 1 : Commander: HGY.
- (17) H.Q. PALMACH Unit 2:
 - (a) Commander: LWY.
 - (b) Chief Armourer: ZEVIN.

TOP SECRET CREAM FOG

4.

- (18) H.Q. PALMACH Unit 3: Commander: ELI.
- (19) H.Q. PALMACH Unit 4: Commander: AMWN.
- (20) H.Q. PALMACH A Company: Commander MICAH.
- (21) H.Q. PALMACH B Company : Commander: ZEVULJN.
- (22) H.Q. PALMACH CH Company:
 - (a) Commander: YEHUDA.
 - (b) Chief Armourer: YEHUDA. These two men are not identical.
- (23) H.Q. PALMACH D Company: Commander: HZY.
- (24) H.Q. PALMACH H Company: Commander: BINYAMIN.
- (25) H.Q. PALMACH I Company: Commander: YHWA.
- (26) H.Q. PALMACH W Company: Commander: OBADIAH.
- (27) H.Q. PALMACH Z Company: Commander: ZMRY.

ACTION

INFORMATION

M.I.5.

D.D.3.

מקרא:

שם	מקרא
CREAM FOG	הכינוי למודיעין שהופק מפענוח תשדורות האלחוט של 'ההגנה'
KELLAR	אלכסנדר קלר, ראש יחידת SIME (Security Intelligence Middle East) בקהיר
L.S.I.C	Liaison Signal Intelligence Cairo
MAGAN	קולונל מגן (Magan), הקצין האחראי על ניתוח, הפצה וביטחון המידע המפוענח (DSO - Defence Security Officer) בירושלים
ROBERTSON	בכיר בשירות הביטחון הבריטי MI5, אחראי על הפעילות בפלשתינה (א"י)
SLU CLOVER	Sigint Liaison Unit CLOVER (Jerusalem)